Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NIILO JÄÄSKINEN
prednesené 16. júla 2015 [1]

Vec C-603/13 P

Galp Energía España, SA,
Petróleos de Portugal (Petrogal), SA,
Galp Energia, SGPS, SA,
proti

Európskej komisii

„Odvolanie — Kartely — Španielsky trh s cestným bitúmenom — Rozdelenie trhu a koordinácia cien — Neobmedzená súdna právomoc — Zásada ne ultra petita — Právo na spravodlivý proces — Právo na obhajobu — Zásada kontradiktórnosti — Jediné a nepretržité porušenie — Údajná vedomosť o systéme dozoru a kompenzačnom mechanizme, ktoré zaviedli ostatní účastníci protiprávneho kartelu — Skreslenie dôkazov“

I – **Úvod**

1. Predmetom veci predloženej Súdnemu dvoru je odvolanie, ktoré podala skupina spoločností Galp Energía España, SA, Petróleos de Portugal (Petrogal), SA, a Galp Energia, SGPS, SA (ďalej spolu len „odvolateľky“), proti rozsudku Všeobecného súdu zo 16. septembra 2013 vo veci Galp Energía España a i./Komisia (T-462/07, ďalej len „napadnutý rozsudok“) [2], ktorým Všeobecný súd čiastočne vyhovel ich žalobe o neplatnosť rozhodnutia Komisie K(2007) 4441 v konečnom znení (ďalej len „sporné rozhodnutie“) [3], ako aj ich subsidiárnemu návrhu na zníženie pokuty, ktorá im bola uložená.

2. V súlade so žiadosťou Súdneho dvora sa tieto návrhy obmedzia na analýzu druhého odvolacieho dôvodu, ktorý tvorí podstatu prejednávaného odvolania a ktorý vyvoláva v podstate otázku hraníc neobmedzenej súdnej právomoci priznanej Všeobecnému súdu. Podľa môjho názoru Všeobecný súd z dôvodov, ktoré uvediem ďalej, tieto hranice prekročil a odvolaniu treba vyhovieť. Domnievam sa totiž, že neobmedzená súdna právomoc neposkytuje Všeobecnému súdu právomoc konštatovať porušenie, ktoré nebolo preukázané v rozhodnutí Komisie.

II – **Okolnosti predchádzajúce sporu**

3. Okolnosti predchádzajúce sporu sú opísané v bodoch 1 až 85 napadnutého rozsudku, na ktoré odkazujem.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — EU:T:2013:459.

3 — Rozhodnutie z 3. októbra 2007 týkajúce sa konania podľa článku 81 ES [vec COMP/38710 – Bitúmen (Španielsko)].

4. V rozsahu, v akom je to potrebné, stačí pripomenúť, že Európska komisia prijala 3. októbra 2007 sporné rozhodnutie, v ktorom sa konštatuje, že odvolateľky sa zúčastnili na súbore dohôd a zosúladených postupov v odvetví penetračného bitúmenu, ktorý sa vzťahoval na územie Španielska (s výnimkou Kanárskych ostrovov), vo forme dohôd o rozdelení trhu a koordinácii cien. Komisia konštatovala, že každé z dvoch zistených obmedzení hospodárskej súťaže, teda horizontálne dohody o rozdelení trhu a koordinácia cien, už svojou povahou patrí medzi najzávažnejšie typy porušení článku 81 ES, ktoré možno podľa judikatúry označiť za „veľmi závažné“ porušenia už vzhľadom na ich povahu, bez toho, aby sa také správanie muselo vzťahovať na určitú geografickú oblasť alebo muselo mať osobitný dosah. [4]

5. Návrhom podaným do kancelárie Súdu prvého stupňa 19. decembra 2007 odvolateľky napadli obsah rozhodnutia a domáhali sa jeho čiastočného alebo úplného zrušenia.

6. Všeobecný súd v napadnutom rozsudku vyhovel tretiemu žalobnému dôvodu týkajúcemu sa neplatnosti, pričom vychádzal z protiprávnosti konštatovania o účasti odvolateliek na systéme dozoru a na kompenzačnom mechanizme, ktoré sa týkali vykonávania dohôd o rozdelení trhu a zákazníkov členmi kartelu. Všeobecný súd teda čiastočne zrušil sporné rozhodnutie v rozsahu, v akom sa v článku 1 tohto rozhodnutia konštatovalo zapojenie odvolateliek do súboru dohôd a zosúladených postupov na španielskom trhu s bitúmenom a v jeho článku 3 bola uvedeným odvolateľkám uložená povinnosť ukončiť porušovanie konštatované v článku 1 sporného rozhodnutia.

7. Všeobecný súd však konštatoval, že možno vyvodiť zodpovednosť odvolateliek za dve vyššie uvedené zložky porušenia (bod 626 napadnutého rozsudku). Tento záver odôvodnil vyhlásením pána V. C., ktorý bol riaditeľom pre predaj bitúmenu v spoločnosti Petrogal a neskôr v spoločnosti Galp Energía España (ďalej len „vyhlásenie pána V. C.“). [5] Všeobecný súd z tohto dôvodu usúdil, že netreba zmeniť východiskovú sumu pokuty (bod 630 napadnutého rozsudku). Všeobecný súd naopak považoval za potrebné zväčšiť rozsah zníženia pokuty uplatneného Komisiou z dôvodu poľahčujúcich okolností (bod 632 napadnutého rozsudku). Uplatnil teda dodatočné zníženie o 4 % popri znížení o 10 %, ktoré už bolo uplatnené v spornom rozhodnutí (bod 635 napadnutého rozsudku). Všeobecný súd zamietol ostatné žalobné dôvody odvolateliek týkajúce sa neplatnosti, vrátane piateho žalobného dôvodu založeného na protiprávnosti konštatovania ich účasti na koordinácii cien (body 450 až 456 napadnutého rozsudku). [6]

III – **Konanie pred Súdnym dvorom a návrhy účastníkov konania**

8. Návrhom podaným do kancelárie Súdneho dvora 22. novembra 2013 odvolateľky podali odvolanie, ktorým navrhujú, aby Súdny dvor:

— zrušil napadnutý rozsudok a články 1, 2 a 3 sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom sa týka odvolateliek, a/alebo znížil pokutu uloženú odvolateľkám,

4 — Odôvodnenie 500 sporného rozhodnutia. Komisia konštatovala, že za svoju účasť na tomto porušení sú Galp Energia España, SA, a Petróleos de Portugal, SA, spoločne a nerozdielne zodpovedné za zaplatenie 8 662 500 eur; Galp Energia, SGPS, SA, bola spoločne a nerozdielne zodpovedná za zaplatenie 6 435 000 eur. Účasť spoločností Galp Energia España, SA, a Petróleos de Portugal, SA, na porušení bola konštatovaná za obdobie od 31. januára 1995 do 1. októbra 2002, zatiaľ čo v prípade spoločnosti Galp Energia, SGPS, SA, sa konštatovalo, že sa na porušení zúčastňovala od 22. apríla 1999 do 1. októbra 2002.

5 — Pozri body 87 a 215 napadnutého rozsudku. Pán V. C. vo svojom vyhlásení týmito slovami potvrdil, že odvolateľky nikdy neboli zapojené do systému dozoru: „Všimol som si výhradu Európskej komisie, podľa ktorej sa Galp Energía España… zúčastnila na fungovaní systému dozoru a kompenzačného mechanizmu asfaltového stola. Nie je to pravda. Už len preto, lebo nám – bez ohľadu na objem predaja spoločnosti Galp Energía España – nikdy nebola poskytnutá kompenzácia… Je pravda, že v určitom okamihu som zistil, že existuje určitý druh kompenzačného mechanizmu, na ktorom sa zúčastňovali účastníci rokovaní pri asfaltovom stole, ale nikdy som nevedel, čo mali tieto spoločnosti spoločné s týmto systémom. Galp Energía España… teda nikdy nebola zapojená do nijakého kompenzačného mechanizmu“.

6 — Pokuta uložená spoločnostiam Galp Energía España, SA, a Petróleos de Portugal (Petrogal), SA, bola teda znížená na 8 277 500 eur, zatiaľ čo pokuta uložená spoločnosti Galp Energía, SGPS, SA, bola znížená na 6 149 000 eur.

— subsidiárne, aby zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec Všeobecnému súdu na vydanie rozhodnutia o veci samej,

— zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

9. Komisia navrhuje zamietnuť odvolanie a zaviazať odvolateľky na náhradu trov konania.

10. V konaní na Súdnom dvore sa účastníci konania vyjadrili písomne a boli vypočutí na pojednávaní, ktoré sa konalo 15. apríla 2015.

IV – **O preukázaní zodpovednosti odvolateliek Všeobecným súdom ako východisku analýzy druhého odvolacieho dôvodu**

A – *Stručné poznámky o neobmedzenej súdnej právomoci*

11. V rámci svojho druhého odvolacieho dôvodu, ktorý sa delí na tri časti, odvolateľky vytýkajú Všeobecnému súdu, že sa v bodoch 626 a 630 napadnutého rozsudku dopustil nesprávneho právneho posúdenia. Hoci odvolateľky uvádzajú viaceré procesné zásady a pravidlá, v skutočnosti vytýkajú Všeobecnému súdu konkrétny úkon, a to zohľadnenie dokumentu vypracovaného po prijatí sporného rozhodnutia, konkrétne vyššie uvedeného vyhlásenia pána V. C., pri preukazovaní zodpovednosti odvolateliek za obe zložky protiprávneho mechanizmu. [7]

12. Hneď na úvod však poukazujem na to, že Všeobecný súd odôvodnil zohľadnenie vyhlásenia pána V. C. svojou neobmedzenou súdnou právomocou.

13. Preto treba pripomenúť, že neobmedzená súdna právomoc priznaná Všeobecnému súdu dopĺňa preskúmanie zákonnosti stanovené v článku 263 ZFEÚ. Ako rozhodol Súdny dvor, „preskúmanie zákonnosti je doplnené neobmedzenou súdnou právomocou, ktorá bola priznaná súdu Únie článkom 17 nariadenia č. 17 a teraz je zakotvená v článku 31 nariadenia č. 1/2003 v súlade s článkom 261 ZFEÚ. Táto právomoc oprávňuje súd, aby nad rámec jednoduchého preskúmavania zákonnosti sankcie nahradil posúdenie Komisie svojím posúdením a v dôsledku toho zrušil, znížil alebo zvýšil uloženú pokutu alebo penále“ [8]. Súdny dvor vo svojej judikatúre spresnil, že právomoc zmeniť výšku pokuty alebo penále sa uplatňuje aj v prípade, ak sa Komisia nedopustila nesprávneho posúdenia. [9] Táto právomoc dovoľuje súdu – najmä v oblasti hospodárskej súťaže – nielen zrušiť alebo potvrdiť pokutu a jej výšku, ale tiež zvýšiť alebo znížiť túto pokutu.

14. Neobmedzená súdna právomoc tak oprávňuje súd, aby zmenil napadnutý akt, a to aj bez toho, aby ho zrušil, s prihliadnutím na všetky skutkové okolnosti s cieľom zmeniť napríklad výšku uloženej pokuty. [10] Všetky pravidlá výkonu neobmedzenej súdnej právomoci však nie sú vymedzené. [11]

7 — V rámci analýzy tretieho žalobného dôvodu Všeobecný súd vytkol Komisii, že z právneho hľadiska nedostatočne preukázala účasť odvolateliek na oboch zložkách porušenia. V dôsledku toho v tejto časti zrušil sporné rozhodnutie.

8 — Rozsudok KME Germany a i./Komisia (C-272/09 P, EU:C:2011:810, bod 103).

9 — Rozsudky Groupe Danone/Komisia (C-3/06 P, EU:C:2007:88, bod 61), ako aj Prym a Prym Consumer/Komisia (C-534/07, EU:C:2009:505, bod 86).

10 — Rozsudky Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 692), Prym a Prym Consumer/Komisia (C-534/07 P, EU:C:2009:505, bod 86) a JFE Engineering a i./Komisia (T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, EU:T:2004:221, bod 577).

11 — Pokiaľ ide o podrobnú analýzu, pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wathelet vo veci Telefónica a Telefónica de España/Komisia (C-295/12 P, EU:C:2013:619).

15. Poukazujem na to, že v rozsudkoch Chalkor/Komisia [12] a KME Germany a i./Komisia [13] Súdny dvor jasne konštatoval, že neobmedzené súdne preskúmanie, ktoré vykonáva Všeobecný súd, zahŕňa tak právne, ako aj vecné preskúmanie a tiež právomoc posúdiť dôkazy, zrušiť sporné rozhodnutie a zmeniť výšku pokút [14].

16. Súdny dvor navyše tiež konštatoval, že preskúmanie zákonnosti podľa článku 263 ZFEÚ, doplnené neobmedzenou súdnou právomocou, pokiaľ ide o výšku pokuty, podľa článku 31 nariadenia (ES) č. 1/2003 [15] nie je v rozpore s požiadavkami zásady účinnej súdnej ochrany podľa článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“). [16]

B – *Úvahy Všeobecného súdu a konštatovanie zodpovednosti*

17. Keďže pochopenie úvah Všeobecného súdu je podľa môjho názoru rozhodujúce na účely analýzy druhého odvolacieho dôvodu, chcel by som rozobrať úvahy, ktoré Všeobecný súd uviedol v rámci skúmania tretieho žalobného dôvodu, ako aj deviateho žalobného dôvodu, s cieľom preskúmať konkrétne výhrady vyplývajúce z odvolania.

18. V rámci svojho tretieho žalobného dôvodu odvolateľky popreli svoje zapojenie do systému dozoru a kompenzačného mechanizmu.

19. Všeobecný súd na základe svojej analýzy vyhovel tretiemu žalobnému dôvodu v rozsahu, v akom Komisia konštatovala zodpovednosť odvolateliek za celé porušenie, hoci z právneho hľadiska nedostatočne preukázala ich účasť na oboch zložkách porušenia. Táto inštitúcia navyše podľa Všeobecného súdu nepreukázala, že odvolateľky vedeli alebo prinajmenšom nemohli nevedieť o existencii oboch vyššie uvedených zložiek, na to, aby mohla správne uplatniť pojem jediné a nepretržité porušenie. Všeobecný súd teda zrušil článok 1 sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom sa v ňom konštatuje zapojenie odvolateliek do súboru dohôd a zosúladených postupov na španielskom trhu s bitúmenom.

20. Keďže Všeobecný súd vychádzal z pojmu jediné a nepretržité porušenie [17], treba pripomenúť, že podnik, ktorý sa zúčastnil na jedinom a komplexnom porušení protisúťažným správaním, ktorého cieľom bolo prispieť k porušeniu v celom rozsahu, môže byť zodpovedný aj za správanie, ktorého sa fakticky dopustili iné zúčastnené podniky. Tak je to, ak je preukázané, že uvedený podnik zamýšľal prispieť svojím vlastným správaním k spoločným zámerom, ktoré sledoval celok účastníkov, a že mal vedomosť o protiprávnom správaní, ktoré zamýšľali alebo realizovali ďalšie podniky sledujúce rovnaké ciele, alebo že ho mohol rozumne predpokladať a bol ochotný prevziať z toho vyplývajúce riziko. [18]

21. Ak naopak súd Únie konštatuje, že Komisia z právneho hľadiska nedostatočne preukázala, že podnik zúčastňujúci sa na jednom z protisúťažných správaní tvoriacich jediné a nepretržité porušenie vedel o ďalších protisúťažných správaniach ďalších účastníkov kartelu sledujúcich rovnaké ciele alebo že ich mohol rozumne predpokladať a bol ochotný prevziať z toho vyplývajúce riziko, potom môže súd z toho vyvodiť jediný dôsledok, že tomuto podniku nemožno pripisovať zodpovednosť za tieto ďalšie

12 — C-386/10 P, EU:C:2011:815.

13 — C-272/09 P, EU:C:2011:810.

14 — Tento aspekt je pre prejednávanú vec rozhodujúci vzhľadom na základ úvah Všeobecného súdu, ako je uvedený v bode 12 týchto návrhov.

15 — Nariadenie Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch [81 ES] a [82 ES] (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205).

16 — Rozsudok KME Germany a i./Komisia (C-272/09 P, EU:C:2011:810, bod 106).

17 — Rozsudok Komisia/Anic Partecipazioni (C-49/92 P, EU:C:1999:356, bod 82).

18 — Rozsudky Komisia/Verhuizingen Coppens (C-441/11 P, EU:C:2012:778, body 41 a 42), Komisia/Aalberts Industries a i. (C-287/11 P, EU:C:2013:445, bod 63) a Siemens a i./Komisia (C-239/11 P, C-489/11 P a C-498/11 P, EU:C:2013:866, bod 242).

správania, čiže za jediné a nepretržité porušenie v celom rozsahu, a že napadnuté rozhodnutie musí byť považované za nedôvodné iba v tomto rozsahu.[19] V tejto súvislosti treba uviesť, že Všeobecný súd nedávno v rozsudku Soliver/Komisia stanovil pomerne prísne požiadavky týkajúce sa preukázania účasti na jedinom a nepretržitom porušení.[20]

22. V prejednávanom prípade Všeobecný súd v bodoch 273 a 279 napadnutého rozsudku rozhodol, že Komisia konštatovala zodpovednosť odvolateliek za všetky zložky porušenia, vrátane účasti na systéme dozoru a kompenzačnom mechanizme. Všeobecný súd navyše v bode 286 napadnutého rozsudku uviedol, že pri preukazovaní zodpovednosti odvolateliek Komisia vychádzala *len z okolnosti založenej na účasti* na uvedených zložkách porušenia. V bodoch 272 a 280 napadnutého rozsudku pritom Všeobecný súd usúdil, že účasť odvolateliek na oboch zložkách porušenia nie je preukázaná.

23. Je pravda, že citovaná judikatúra týkajúca sa jediného a nepretržitého porušenia by umožnila konštatovať zodpovednosť jedného podniku za celé porušenie, pokiaľ tento podnik vedel o protiprávnom správaní alebo o ňom nemohol nevedieť.

24. Všeobecný súd však v bode 289 napadnutého rozsudku výslovne rozhodol, že Komisia nevychádzala z toho, že odvolateľky vedeli o systéme dozoru a kompenzačnom systéme, ani z toho, že o týchto zložkách nemohli nevedieť. Ako Všeobecný súd uviedol v bode 290 toho istého rozsudku, taká vedomosť alebo nemožnosť nevedomosti v spornom rozhodnutí nie je preukázaná.

25. Všeobecný súd napokon v bode 291 napadnutého rozsudku *vylúčil možnosť predpokladať takú vedomosť* vzhľadom na ich úlohu v karteli. Všeobecný súd preto v bode 292 napadnutého rozsudku dospel k záveru, že zodpovednosť odvolateliek za systém dozoru a kompenzačný mechanizmus nebola preukázaná.

26. S cieľom napraviť medzeru v spornom rozhodnutí, ktorú konštatoval Všeobecný súd, Komisia poukázala na vyhlásenie pána V. C. Všeobecný súd odmietol túto skutočnosť v bodoch 294 a 295 napadnutého rozsudku. Podľa jeho názoru toto vyhlásenie síce dodatočne preukazovalo skutočnú vedomosť odvolateliek o kompenzačnom mechanizme, ale faktom zostávalo, že *Všeobecný súd nemôže v rámci skúmania zákonnosti nahradiť odôvodnenie Komisie novým odôvodnením*. Všeobecný súd navyše rozhodol, že toto vyhlásenie v každom prípade neumožňuje napraviť vadu zákonnosti, ktorou je poznačené sporné rozhodnutie.

27. Tieto úvahy treba uviesť do súvislosti s konštatovaním zodpovednosti odvolateliek, ku ktorému dospel Všeobecný súd v rámci skúmania deviateho žalobného dôvodu.

28. V rámci deviateho žalobného dôvodu odvolateľky napadli skutočnosť, že napriek ich veľmi obmedzenej účasti na porušení nedošlo k zníženiu pokuty. V tejto súvislosti Všeobecný súd v bode 606 napadnutého rozsudku pripomenul, že ako bolo uvedené v rámci skúmania tretieho žalobného dôvodu, Komisia nielenže nepreukázala účasť odvolateliek na oboch zložkách porušenia, ktoré tvoria systém dozoru a kompenzačný systém, ale ani neuviedla dostatočné skutočnosti, ktoré by jej umožnili konštatovať ich zodpovednosť za tieto zložky porušenia.

29. Napriek vyššie uvedeným konštatovaniam však Všeobecný súd z vyhlásenia pána V. C. vyvodil, že odvolateľky *vedeli* o kompenzačnom mechanizme, čo podľa Všeobecného súdu znamená, že odvolateľky vedeli o systéme dozoru, keďže kompenzačný mechanizmus nemohol existovať bez mechanizmu dozoru. Z bodu 624 napadnutého rozsudku vyplýva, že Všeobecný súd v tomto smere konal na základe svojej neobmedzenej súdnej právomoci.

19 — Rozsudok Komisia/Verhuizingen Coppens (C-441/11 P, EU:C:2012:778, bod 47).

20 — T-68/09, EU:T:2014:867. V tejto veci Všeobecný súd konštatoval, že Komisia nepreukázala účasť spoločnosti Soliver NV. Čiastočné zrušenie rozhodnutia neprichádzalo do úvahy, keďže Komisia nesprávne kvalifikovala účasť žalobkyne na protiprávnom správaní, takže Všeobecný súd zrušil rozhodnutie Komisie v celom rozsahu.

30. Z bodov 610 až 626 napadnutého rozsudku vyplýva, že Všeobecný súd konštatoval zodpovednosť odvolateliek za tieto dve zložky porušenia na základe vyhlásenia pána V. C. Z bodu 627 napadnutého rozsudku napokon vyplýva, že Všeobecný súd preskúmal sumy pokút uložených odvolateľkám s ohľadom na tieto skutočnosti.

31. Práve tieto sporné časti úvah Všeobecného súdu sú predmetom druhého odvolacieho dôvodu v tomto odvolacom konaní.

V – **Neobmedzená súdna právomoc a zásada *ne ultra petita***

A – *Tvrdenia účastníkov konania*

32. V rámci prvej časti druhého odvolacieho dôvodu odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia prekročením svojich právomocí a rozhodnutím *ultra petita*, keďže na základe toho, že *ex offo* prihliadol na dôvod, na ktorý nepoukázali odvolateľky ani Komisia [21], konštatoval, že odvolateľky sú zodpovedné za obe zložky porušenia článku 81 ods. 1 ES, ktorými sú vedomosť o kompenzačnom mechanizme a predvídateľnosť systému dozoru [22].

33. Všeobecný súd v prejednávanom prípade podľa odvolateliek rozhodol *ultra petita*, keďže Komisia sa v rozhodnutí neopierala o tieto dôvody, odvolateľky ich neuviedli ako dôvody neplatnosti a o týchto dôvodoch sa vôbec nediskutovalo, resp. sa o nich diskutovalo len z hľadiska prípustnosti vyhlásenia pána V. C.

34. Komisia tvrdí, že Všeobecný súd bol v rámci svojej neobmedzenej súdnej právomoci oprávnený pri rozhodovaní o výške pokuty zohľadniť skutočnosť, že odvolateľky vedeli o mechanizme dozoru a kompenzačnom mechanizme, keďže ide o skutkovú okolnosť. Pokiaľ ide o vyhlásenie pána V. C., Komisia sa domnieva, že Všeobecný súd bol oprávnený toto vyhlásenie zohľadniť pri rozhodovaní o výške pokuty [23], najmä vzhľadom na to, že judikatúra pripúšťa možnosť zahrnúť „poskytnutie a zohľadnenie doplňujúcich informácií, ktoré ako také nemusia byť uvedené v rozhodnutí“ [24]. Komisia napokon zastáva názor, že tento odvolací dôvod je neúčinný, keďže Všeobecný súd už znížil pokutu. [25]

21 — Odvolateľky pripomínajú, že konanie pred súdmi Európskej únie je kontradiktórne. Prináleží teda len účastníkom konania (s výnimkou dôvodov verejného poriadku), aby uviedli dôvody týkajúce sa zrušenia (pozri rozsudok KME Germany a i./Komisia, C-389/10 P, EU:C:2011:816, bod 131). Tiež uvádzajú, že Súdny dvor vo veci ThyssenKrupp Nirosta/Komisia (C-352/09 P, EU:C:2011:191) konštatoval, že úloha Všeobecného súdu spočíva len v tom, aby rozhodol o tvrdeniach uvedených v konaní pred ním.

22 — Bod 626 napadnutého rozsudku.

23 — Rozsudok Prym a Prym Consumer/Komisia (C-534/07 P, EU:C:2009:505, bod 86).

24 — Rozsudok KNP BT/Komisia (C-248/98 P, EU:C:2000:625, bod 40).

25 — O ďalšie 4 % popri znížení o 10 %, ktoré predtým uplatnila Komisia, s cieľom zohľadniť menej pravidelnú alebo aktívnu účasť odvolateľky na porušení.

B – *Posúdenie*

35. Je nesporné, že súd Únie prejednávajúci žalobu o neplatnosť je viazaný zásadou nazývanou „*ne ultra petita*“, ktorá vyplýva z pravidla „*ne eat iudex ultra petita partium*“, ktoré zakazuje súdu rozhodovať o otázkach idúcich nad rámec návrhov účastníkov konania. Podľa tejto zásady nemôže ísť o výrok o zrušení nad rámec zrušenia navrhovaného žalobcom.[26] Súd nie je oprávnený zmeniť vymedzenie hlavného predmetu žaloby ani *ex offo* prihliadnuť na určitý dôvod s výnimkou osobitných prípadov, v ktorých si verejný záujem vyžaduje jeho zásah.[27] Súd Únie má totiž právo, prípadne aj povinnosť *ex offo* prihliadnuť na niektoré dôvody týkajúce sa formálnej zákonnosti.[28]

36. Treba poznamenať, že zásada *ne ultra petita* sa ako dispozičná zásada uplatňuje v celom rozsahu len v rámci civilných súdnych konaní. Naopak vo verejnoprávnych konaniach, vrátane konaní vo veciach hospodárskej súťaže, je ťažšie vymedziť jej dosah. Táto zásada totiž podľa môjho názoru sotva zohráva samostatnú úlohu, ale sa mení na jeden z aspektov práva na spravodlivý proces vo všeobecnosti. Ako to sformuloval generálny advokát Léger, súd vo svojej úlohe nie je v žiadnom prípade pasívny a nemôže sa obmedzovať na to, že je len „ústami účastníkov konania“.[29] Najmä poznamenávam, že zákaz prihliadať na dôvody *ex offo* sa uplatňuje len v rámci sporov o neplatnosť, teda skúmania zákonnosti. Nezohráva však podobnú úlohu v rámci neobmedzenej súdnej právomoci.

37. To ma privádza k otázke, ako uplatniť zásadu *ne ultra petita* v rámci neobmedzenej súdnej právomoci, keďže prejednávaná vec sa týka v podstate hraníc tejto právomoci, ktoré tvoria podstatu prejednávanej veci. V rozsudku Groupe Danone/Komisia Súdny dvor uviedol, že „pokiaľ je *súdu Spoločenstva predložená na posúdenie otázka výšky pokuty*, tento súd je oprávnený vykonať svoju neobmedzenú právomoc a môže ju vykonať tak na zníženie tejto sumy, ako aj na jej zvýšenie“[30].

38. Prichádzajú teda do úvahy dva odlišné spôsoby výkladu. Na jednej strane by sa dalo tvrdiť, že na to, aby Všeobecný súd mohol vykonať svoju neobmedzenú súdnu právomoc, musí účastník konania výslovne a presne poukázať na otázku výšky pokuty v *žalobných návrhoch*. Na druhej strane by tiež bolo možné zo stanoviska Súdneho dvora vyvodiť, že stačí, aby otázka pokuty bola *predmetom sporu a aby sa o nej diskutovalo v rámci dôvodov*. Táto otázka má osobitný význam, keďže uplatnenie neobmedzenej súdnej právomoci znamená, že Všeobecný súd má právomoc zvýšiť pokutu, hoci návrh účastníkov konania sa týka len jej zníženia.[31]

39. Uplatňovanie zásady *ne ultra petita* v rámci neobmedzenej súdnej právomoci nie je jednoznačné, ale zrejme vyznieva v zmysle prvého uvedeného spôsobu výkladu rozsudku Groupe Danone/Komisia, teda že sa vyžaduje, aby výška pokuty bola *predmetom návrhov*. Napríklad v rozsudku Komisia a i./Siemens Österreich a i. Súdny dvor rozhodol, že Všeobecný súd rozhodol *ultra petita*, keď zrušil jedno z ustanovení rozhodnutia Komisie a zmenil uložené pokuty tým, že ich zahrnul do jednej sumy,

26 — Pozri rozsudky Meroni/Vysoký úrad (46/59 a 47/59, EU:C:1962:44, s. 783, najmä s. 801), Nachi Europe (C-239/99, EU:C:2001:101, bod 24) a Comunità montana della Valnerina/Komisia (C-240/03 P, EU:C:2006:44, bod 43), ako aj body 146 až 148 návrhov, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veci Komisia/Alrosa (C-441/07 P, EU:C:2009:555).

27 — Rozsudok Komisia/Roodhuijzen (T-58/08 P, EU:T:2009:385, bod 34 a citovaná judikatúra). Z judikatúry však vyplýva, že hoci súd Únie v rámci sporu vymedzeného účastníkmi konania rozhoduje len o návrhu účastníkov konania, nemôže byť viazaný iba argumentmi, na ktoré títo účastníci na účely podpory svojich tvrdení odkazujú, pretože by mohol byť prípadne prinútený založiť svoje rozhodnutie na chybných právnych úvahách (rozsudok ETF/Michel, T-108/11 P, EU:T:2013:625, body 42 a 51).

28 — Porušenie podstatných náležitostí a nedostatok právomoci v zmysle článku 263 ZFEÚ totiž predstavuje dôvod týkajúci sa verejného poriadku, ktorý súd Únie musí vziať do úvahy *ex offo* (pozri rozsudok Maďarsko/Komisia, T-240/10, EU:T:2013:645). Nedostatok odôvodnenia patrí medzi dôvody týkajúce sa formálnej zákonnosti. Pripomínam však, že cieľom zohľadnenia dôvodu týkajúceho sa verejného poriadku *ex offo* nie je napraviť nedostatok návrhu, ale zabezpečiť rešpektovanie určitého pravidla, ktoré vzhľadom na svoj význam nepatrí do dispozičnej sféry účastníkov konania, a to v ktoromkoľvek štádiu konania. Otázku zohľadnenia dôvodov *ex offo* treba pritom odlíšiť od pôsobnosti zásady *ne ultra petita*, ktorá sa týka návrhov účastníkov konania.

29 — Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Léger vo veci Parlament/Gutiérrez de Quijano a Lloréns (C-252/96 P, EU:C:1998:157, bod 36).

30 — C-3/06 P, EU:C:2007:88, bod 62, kurzívou zvýraznil generálny advokát. Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Poiares Maduro v tejto veci (C-3/06 P, EU:C:2006:720, body 46 až 50).

31 — V tejto súvislosti pozri rozsudky Shell Petroleum a i./Komisia (T-343/06, EU:T:2012:478) a InnoLux/Komisia (T-91/11, EU:T:2014:92).

ktorú mali solidárne zaplatiť účastníci konania.[32] Okrem toho v rozsudku Alliance One International/Komisia Súdny dvor síce zamietol odvolací dôvod založený na porušení zásady *ne ultra petita*, ale zdôraznil, že napriek neexistencii návrhu v žalobe účastník konania subsidiárne navrhol znížiť pokutu uloženú inému členovi kartelu a spoločne a nerozdielne aj tomuto účastníkovi konania a že účelom jeho žalobných dôvodov bolo okrem iného odôvodniť také zníženie.[33]

40. Vzhľadom na vyššie uvedené sa domnievam, že výhrady, ktoré uvádzajú odvolateľky, v skutočnosti nie sú založené na porušení zásady *ne ultra petita* alebo na nesprávnom prihliadnutí na určitý dôvod *ex offo*. V každom prípade uvedené výhrady podľa môjho názoru vyplývajú z nesprávneho výkladu napadnutého rozsudku. Ako som už uviedol, tvrdenia odvolateliek sa týkajú rozsahu neobmedzenej súdnej právomoci Všeobecného súdu, ktorý tým, že konštatoval zodpovednosť odvolateliek za obe zložky kartelu, v skutočnosti preukázal sporné porušenie.

41. Ak by sa však malo vychádzať z toho, že výhrady uplatnené odvolateľkami sú založené na porušení zásady *ne ultra petita*, v tomto smere by stačilo poznamenať, že práve odvolateľky na prvom stupni predložili vyhlásenie pána V. C. s cieľom preukázať, že sa nezúčastňovali na mechanizme dozoru a kompenzačnom mechanizme. Vo svojich návrhoch v konaní na Všeobecnom súde sa odvolateľky domáhali zrušenia sporného rozhodnutia v celom rozsahu. Subsidiárne navrhli zrušiť články 1, 2 a 3 sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom sa týkajú odvolateliek, a subsidiárne tiež znížiť pokutu uloženú odvolateľkám v článku 2 sporného rozhodnutia.[34] Čo sa týka návrhov Komisie, je nesporné, že Komisia na prvom stupni navrhla zamietnuť žalobu.

42. Ako som už spomenul, Všeobecný súd čiastočne zrušil sporné rozhodnutie a znížil pokutu uloženú Komisiou. Z tohto hľadiska sa nezdá, že by napadnutý rozsudok vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia týkajúceho sa porušenia zásady *ne ultra petita*. Navrhujem teda, aby Súdny dvor zamietol prvú časť druhého odvolacieho dôvodu ako nedôvodnú.

VI – **Neobmedzená súdna právomoc a právo na spravodlivý proces**

A – *Tvrdenia účastníkov konania*

43. V rámci druhej časti druhého odvolacieho dôvodu odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd porušil právo na spravodlivý proces (ktoré zahŕňa zásadu rovnosti zbraní) a právo na obhajobu, konkrétnejšie zásadu kontradiktórnosti, tým, že v bodoch 624 až 626 rozsudku rozhodol, že v rámci jeho neobmedzenej súdnej právomoci mu prináleží zohľadniť vyhlásenie pána V. C. s cieľom preukázať zodpovednosť odvolateliek za ich účasť na systéme dozoru a ich vedomosť o kompenzačnom mechanizme.

44. Všeobecný súd podľa odvolateliek porušil právo na spravodlivý proces, osobitne zásadu rovnosti zbraní, ako aj právo na obhajobu, vrátane zásady kontradiktórnosti, tým, že pred rozhodnutím odvolateľkám presne neoznámil povahu a dôvod tejto novej výhrady v súlade s požiadavkami stanovenými článkom 6 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDĽP), podpísaného 4. novembra 1950 v Ríme, a článkami 47 a 48 Charty.

45. Komisia popiera tvrdenia odvolateliek, pričom kladie dôraz na skutočnosť, že dôkazy predložené pánom V. C. týkajúce sa vedomosti spomenuli po prvý raz odvolateľky. Je teda absurdné, ak odvolateľky tvrdia, že sa s týmito dôkazmi nemohli oboznámiť.[35]

32 — C-231/11 P až C-233/11 P, EU:C:2014:256, bod 129.

33 — C-679/11 P, EU:C:2013:606, body 103 až 107.

34 — Pozri bod 87 napadnutého rozsudku.

35 — Rozsudok 1. garantovaná/Komisia (T-392/09, EU:T:2012:674, body 78 a 79).

B – *Posúdenie*

1. Úvodné poznámky

46. Právo na spravodlivý proces, zaručené článkom 6 ods. 1 EDĽP, predstavuje všeobecnú zásadu práva Únie, ktorá je v súčasnosti zakotvená v článku 47 druhom odseku Charty. Zásada účinnej súdnej ochrany, ktorá je uvedená v spomenutom článku 47, zahŕňa rôzne prvky, medzi ktoré patria najmä právo na obhajobu, zásada rovnosti zbraní a právo na prístup k súdom.

47. Pokiaľ ide o zásadu kontradiktórnosti, je nesporné, že táto zásada je súčasťou práva na obhajobu. Uplatňuje sa na akékoľvek konanie, ktoré môže viesť k vydaniu rozhodnutia inštitúcie Spoločenstva, ktorým môžu byť citeľne dotknuté niečie záujmy. [36] Zásada rovnosti zbraní, ktorá úzko súvisí so samotným pojmom spravodlivý proces, zahrnuje povinnosť poskytnúť každému účastníkovi konania primeranú možnosť uviesť svoje tvrdenia vrátane dôkazov za podmienok, ktoré ho zjavne neznevýhodňujú vo vzťahu k protistrane. [37] Na túto zásadu sa možno odvolávať v sankčných konaniach začatých Komisiou. [38]

48. Považujem za nevyhnutné konštatovať, že v oblasti hospodárskej súťaže *prináleží Komisii, aby preukázala porušenia, ktoré zistila, a predložila dôkazy, ktoré* z právneho hľadiska dostatočne *preukážu* existenciu okolností spôsobujúcich porušenie. Od žalobcu sa totiž v rámci súdnej žaloby vyžaduje, aby označil sporné časti napadnutého rozhodnutia, uviedol v tomto ohľade svoje výhrady a predložil dôkazy, ktoré môžu predstavovať vážne indície preukazujúce dôvodnosť jeho výhrad. [39]

2. Posúdenie zohľadnenia vyhlásenia pána V. C. Všeobecným súdom z hľadiska neobmedzenej súdnej právomoci

49. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že vyhlásenie pána V. C. bolo vypracované 6. decembra 2007, teda po prijatí sporného rozhodnutia, a že odvolateľky pripojili toto vyhlásenie k žalobe a založili ho do spisu v konaní na Všeobecnom súde. [40] Komisia sa na toto vyhlásenie odvolávala vo svojich písomnostiach. [41] Toto vyhlásenie sa považovalo za prípustné v konaní na Všeobecnom súde. Odvolateľky sa naň tiež odvolávali, a to najmä v rámci štvrtého žalobného dôvodu pred Všeobecným súdom. [42]

50. Pripomínam, že právo na obhajobu v oblasti hospodárskej súťaže vyžaduje, aby dotknutý podnik mal možnosť v rámci správneho konania účinne vyjadriť svoje stanovisko k pravdivosti a relevantnosti uvádzaných skutočností a okolností, ako aj k dokumentom, o ktoré Komisia oprela svoje zistenie existencie porušenia Zmluvy o ES. [43] Okrem iného práve oznámenie o výhradách umožňuje podnikom, proti ktorým sa vedie vyšetrovanie, aby sa oboznámili s dôkazmi, ktorými disponuje Komisia, a aby sa právu na obhajobu poskytla jeho plná účinnosť. [44]

36 — Rozsudok Komisia/Írsko a i. (C-89/08 P, EU:C:2009:742, bod 50).

37 — Rozsudok Otis a i. (C-199/11, EU:C:2012:684, body 46 až 49, 71 a 72).

38 — Pozri najmä rozsudok LR AF 1998/Komisia (T-23/99, EU:T:2002:75, bod 171).

39 — Rozsudok KME Germany a i./Komisia (C-272/09 P, EU:C:2011:810, body 104 až 106).

40 — Bod 293 napadnutého rozsudku.

41 — Body 293 a 612 napadnutého rozsudku.

42 — Bod 320 napadnutého rozsudku.

43 — Pozri najmä rozsudok Archer Daniels Midland/Komisia (C-511/06 P, EU:C:2009:433, bod 85 a citovanú judikatúru).

44 — Tamže (bod 86 a citovaná judikatúra).

51. Ako pritom zdôrazňuje Komisia, z judikatúry vyplýva, že „účastník konania, ktorý sám uviedol predmetné skutkové okolnosti, logicky mohol pri ich uvedení vysvetliť ich prípadnú relevantnosť pre vyriešenie veci“ [45].

52. V tejto súvislosti je nesporné, že pri výkone neobmedzenej súdnej právomoci v súvislosti s výškou pokuty musí Všeobecný súd vychádzať z okamihu, keď vydáva rozsudok. Treba teda rozlíšiť *na jednej strane* prípad, keď Všeobecný súd vezme do úvahy doplňujúce dokumenty alebo okolnosti, o ktoré sa Komisia neopierala [46], alebo aj okolnosti, ktoré jej v čase prijatia rozhodnutia neboli známe, a *na druhej strane* určenie protiprávneho správania a zohľadnenie zodpovednosti účastníkov kartelu, ktorá bola v rozhodnutí Komisie buď výslovne odmietnutá, alebo ju Komisia nepreukázala.

53. Pokiaľ ide totiž o zohľadnenie doplňujúcich okolností, z judikatúry vyplýva, že „Všeobecný súd má v rámci výkonu svojej neobmedzenej právomoci uznanej článkom 261 ZFEÚ a článkom 31 nariadenia č. 1/2003 právomoc posúdiť primeranosť pokút najmä na základe dodatočných údajov, ktoré nie sú uvedené v oznámení o výhradách alebo v rozhodnutí Komisie“ [47].

54. Ako zdôraznil generálny advokát Wathelet vo svojich návrhoch vo veci Telefónica a Telefónica de España/Komisia, Všeobecný súd teda musí sám posúdiť, či je pokuta vhodná a primeraná, a je povinný sám zistiť, či Komisia vzala do úvahy všetky okolnosti relevantné na účely výpočtu pokuty, pričom Všeobecný súd musí byť z tohto dôvodu tiež oprávnený preskúmať skutočnosti a okolnosti uvedené žalobcami v konaní pred ním. [48]

55. Na tento účel môže Všeobecný súd zohľadniť aj okolnosti, ktoré Komisii v čase prijatia sporného rozhodnutia neboli známe. [49] Všeobecný súd berie do úvahy okolnosti po prijatí rozhodnutia Komisie, najmä pokiaľ ide o finančnú situáciu podniku. [50]

56. Z tohto hľadiska zohľadnenie vyhlásenia pána V. C. neodporuje právu na obhajobu a zásade kontradiktórnosti, aj keď hodnota, ktorú tomuto vyhláseniu pripísal Všeobecný súd, nie je jednoznačná. [51] Po prvé vzhľadom na to, že tento dokument bol vypracovaný po prijatí sporného rozhodnutia, nemôže spochybniť dôkazy predložené Komisiou, a po druhé toto vyhlásenie sa uplatňuje s cieľom odôvodniť zodpovednosť dotknutých podnikov. So zreteľom na citovanú judikatúru však zohľadnenie samotného vyhlásenia v rámci hodnotenia sankcie Všeobecným súdom pri výkone jeho neobmedzenej súdnej právomoci podľa môjho názoru môže byť prípustné. [52]

45 — Rozsudok 1. garantovaná/Komisia (T-392/09, EU:T:2012:674, body 78 a 79).

46 — Rozsudok Shell Petroleum a i./Komisia (T-343/06, EU:T:2012:478, body 176, 220 a 232).

47 — Tamže (bod 220).

48 — C-295/12 P, EU:C:2013:619, bod 129.

49 — Rozsudok Arkema France a i./Komisia (T-217/06, EU:T:2011:251, body 249 až 256), ktorý sa týka zohľadnenia skutočnosti, že predmetný podnik už neovládala skupina Total, a teda zvýšenie pokuty z dôvodu odstrašujúceho účinku už nebolo opodstatnené.

50 — Rozsudok Novácke chemické závody/Komisia (T-352/09, EU:T:2012:673), ktorý sa týkal vyhlásenia, že zaplatenie pokuty neovplyvní životaschopnosť podniku, ako aj rozsudok Reagens/Komisia (T-30/10, EU:T:2014:253, bod 305) týkajúci sa okolností súvisiacich s finančnou silou.

51 — Pokiaľ ide napríklad o určovanie cien, z bodu 405 napadnutého rozsudku vyplýva, že predmetné vyhlásenie „vôbec nemôže spochybniť vyššie rozobraté dôkazy z obdobia skutkových okolností a z iných období, ktoré uviedla Komisia na preukázanie účasti žalobkýň na činnostiach koordinácie cien“.

52 — Okrem toho považujem za užitočné pripomenúť, že Súdny dvor rozhodol, že napriek tomu, že Všeobecný súd neoznámil účastníkom konania svoj úmysel zohľadniť dodatočné zníženie pokuty, tento aspekt spadal do právneho posúdenia, ktoré bol Všeobecný súd oprávnený vykonať v rámci svojej neobmedzenej súdnej právomoci bez toho, aby o tom pred vyhlásením rozsudku upovedomil účastníkov konania (pozri rozsudok Alliance One International/Komisia, C-679/11 P, EU:C:2013:606, bod 110).

57. V každom prípade sa situácia v prejednávanej veci podľa môjho názoru odlišuje od situácie, o ktorú išlo v rozsudku Komisia/Edison [53], kde Súdny dvor potvrdil úvahy Všeobecného súdu, že okolnosťou uvedenou v rozhodnutí Komisie bola okolnosť, ktorá nebola spomenutá v oznámení o výhradách a ku ktorej Edison SpA nemala možnosť vyjadriť svoje stanovisko počas správneho konania. Všeobecný súd teda správne rozhodol, že nebolo možné odvolávať sa na túto okolnosť voči uvedenej spoločnosti. [54]

3. Porušenie zásady neobmedzenej súdnej právomoci a práva na obhajobu v dôsledku toho, že zodpovednosť odvolateliek preukázal Všeobecný súd

58. Problematiku formálneho zohľadnenia vyhlásenia pána V. C. však treba odlíšiť od otázky, ktorú vyvoláva spôsob, akým Všeobecný súd použil toto vyhlásenie, teda aké sú dôsledky, ktoré s ním Všeobecný súd spojil, a na aký účel ho použil. Z napadnutého rozsudku síce vyplýva, že Všeobecný súd toto vyhlásenie zohľadnil na účely posúdenia pokuty, ale tým konštatoval zodpovednosť odvolateliek bez toho, aby mali možnosť vyjadriť sa v kontradiktórnom konaní.

59. Na rozdiel od Komisie zastávam názor, že dôsledky, ktoré Všeobecný súd vyvodil z tohto dokumentu, nepredstavujú len skutkovú okolnosť. Naopak, má to osobitný význam z hľadiska rešpektovania práva na obhajobu. Ako uviedla generálna advokátka Kokott vo veci Komisia/Alrosa, Všeobecný súd môže prijať „prekvapujúce rozhodnutie“ nielen v tom prípade, keď sa pri posudzovaní veci opiera o skutočnosti, ktoré účastníkom konania neboli známe, ale aj vtedy, ak sa pri hodnotení skutkového stavu opiera o skutočnosti, o ktorých účastníci konania síce vedeli, no ktoré nikdy neboli predmetom objasňovania v rámci súdneho konania. [55]

60. V prejednávanom prípade má pritom rozhodujúci význam skutočnosť, že Všeobecný súd tým, že zohľadnil vyhlásenie pána V. C., zmenil kvalifikáciu predmetného skutku, ako bol zistený v rozhodnutí Komisie.

61. Všeobecný súd pri preukazovaní určitého správania s cieľom rozhodnúť o zodpovednosti odvolateliek prekročil hranice neobmedzenej súdnej právomoci. Konštatoval tým totiž porušenie, ktoré Komisia nepreukázala. Z tohto hľadiska bod 621 napadnutého rozsudku, v ktorom Všeobecný súd zrejme – v rozpore so všetkými citovanými pravidlami – naznačuje, že dodatočné údaje by sa mohli týkať konštatovania porušenia, ako aj bod 622 napadnutého rozsudku podľa všetkého odôvodňujú zrušenie napadnutého rozsudku.

62. Okrem toho odôvodnenie napadnutého rozsudku je zjavne rozporné. Napríklad v bode 614 Všeobecný súd konštatuje, že Všeobecnému súdu neprináleží nahradiť nesprávne odôvodnenie, ktoré uviedla Komisia, úplne novým odôvodnením. V bode 626 pritom Všeobecný súd konštatoval zodpovednosť odvolateliek za obe zložky porušenia.

63. Domnievam sa, že Všeobecný súd v tom istom zmysle umelo, a teda nesprávne rozlišuje preukázanie zodpovednosti „na účely pokuty“ a preukázanie zodpovednosti samej osebe. Je pritom nesporné, že pokuta predstavuje sankciu za predtým preukázanú zodpovednosť. Bez tohto predchádzajúceho konštatovania teda nevzniká otázka výšky pokuty. Všeobecný súd preto najprv rozčlenil porušenie preukázané Komisiou a potom ho v rámci skúmania deviateho žalobného dôvodu preformuloval, čím prekročil hranice svojej neobmedzenej súdnej právomoci.

53 — C-446/11 P, EU:C:2013:798.

54 — Súdny dvor v rozsudku Komisia/Edison analogicky poukázal na rozsudok Papierfabrik August Koehler a i./Komisia (C-322/07 P, C-327/07 P a C-338/07 P, EU:C:2009:500, body 34 až 37).

55 — C-441/07 P, EU:C:2009:555, body 151 a 152.

64. Napokon zastávam názor, že Všeobecný súd tým tiež porušil právo na obhajobu, najmä zásadu kontradiktórnosti, keďže účastníkom konania neposkytol možnosť diskutovať o zodpovednosti, ktorú sám preukázal.

65. Neobmedzená súdna právomoc pritom má určité hranice. Ak je právomoc týkajúca sa zrušenia obmedzená na porušenie konštatované v spornom rozhodnutí, neobmedzená súdna právomoc neposkytuje Všeobecnému súdu právomoc konštatovať existenciu porušení, ktoré Komisia v spornom rozhodnutí neuviedla. [56]

66. Je teda potrebné vyhovieť druhej časti druhého odvolacieho dôvodu. Vzhľadom na zásadný význam takto zisteného nesprávneho posúdenia sa domnievam, že toto nesprávne posúdenie musí viesť k zrušeniu napadnutého rozsudku.

VII – **O skreslení dôkazov**

67. So zreteľom na povahu zisteného nesprávneho posúdenia podľa môjho názoru netreba rozhodnúť o tretej časti druhého odvolacieho dôvodu. Touto treťou časťou sa teda zaoberám len subsidiárne. V tejto súvislosti poukazujem na to, že odvolateľky tvrdia, že Všeobecný súd konštatovaním zodpovednosti odvolateliek za obe zložky porušenia v bode 626 rozsudku skreslil dôkazy a porušil zásadu prezumpcie neviny. Toto konštatovanie je podľa odvolateliek založené na neúplnej citácii vyhlásenia pána V. C., z ktorého jednoznačne vyplýva, že pán V. C. vôbec nevedel o povahe kompenzačného mechanizmu, ktorý je predmetom rozhodnutia.

68. Odvolateľky navyše tvrdia, že vo vyhlásení pána V. C. sa vôbec nespomína okamih, od ktorého vedel, „že existuje určitý druh kompenzačného mechanizmu“. Podľa Komisie Všeobecný súd naopak neskreslil dôkazy uvedené vo vyhlásení pána V. C.

69. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ak odvolateľ tvrdí, že ide o skreslenie dôkazov Všeobecným súdom, musí podľa článku 256 ods. 1 druhého pododseku ZFEÚ, článku 51 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora a článku 168 ods. 1 písm. d) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora presne označiť dôkazy, ktoré Všeobecný súd skreslil, a preukázať nesprávne právne posúdenie, ktoré podľa jeho názoru Všeobecný súd viedlo k tomuto skresleniu. [57]

70. O takéto skreslenie ide vtedy, ak sa bez poukazovania na nové dôkazy hodnotenie existujúcich dôkazov javí ako zjavne nesprávne. [58] Domnievam sa však, že odvolateľky v rámci tejto tretej časti druhého odvolacieho dôvodu navrhujú odlišný výklad vyhlásenia pána V. C., než aký použil Všeobecný súd. Tvrdenia uvedené v prejednávanom prípade pritom neumožňujú dospieť k záveru, že Všeobecný súd šiel zjavne nad rámec odôvodneného posúdenia uvedených dôkazov. [59]

71. Za týchto podmienok treba tretiu časť druhého odvolacieho dôvodu zamietnuť ako nedôvodnú.

VIII – **O vrátení veci Všeobecnému súdu**

72. Poznamenávam, že odvolateľky vo svojom odvolaní navrhujú zrušiť články 1, 2 a 3 sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom sa ich týkajú, alebo znížiť pokutu.

56 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Tokai Carbon a i./Komisia (T-71/03, T-74/03, T-87/03 a T-91/03, EU:T:2005:220, bod 370).

57 — Rozsudok Komisia/Aalberts Industries a i. (C-287/11 P, EU:C:2013:445, bod 50).

58 — Rozsudky PKK a KNK/Rada (C-229/05 P, EU:C:2007:32, bod 37), ako aj Lafarge/Komisia (C-413/08 P, EU:C:2010:346, bod 17).

59 — Pozri analogicky rozsudok Activision Blizzard Germany/Komisia (C-260/09 P, EU:C:2011:62, bod 57).

73. Podľa článku 61 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora môže Súdny dvor v prípade zrušenia rozhodnutia Všeobecného súdu sám vydať konečný rozsudok, ak to stav konania dovoľuje. Vzhľadom na povahu nesprávneho posúdenia, ktorého sa dopustil Všeobecný súd, sa však domnievam, že stav konania v prejednávanej veci nedovoľuje vydať konečný rozsudok.[60] Najmä zastávam názor, že účastníci konania nemohli v konaní na Všeobecnom súde dostatočne vyjadriť svoje stanovisko k dôsledkom, ktoré treba vyvodiť z vyhlásenia pána V. C. v rámci výkonu neobmedzenej súdnej právomoci Všeobecným súdom. Preto navrhujem, aby Súdny dvor vrátil vec Všeobecnému súdu.

IX – **Návrh**

74. Z týchto dôvodov – bez toho, aby bolo dotknuté preskúmanie ostatných odvolacích dôvodov – navrhujem, aby Súdny dvor vyhovel druhého odvolaciemu dôvodu, pokiaľ ide o jeho druhú časť, čo podľa môjho názoru musí viesť k zrušeniu rozsudku Galp Energía España a i./Komisia (T-462/07, EU:T:2013:459) a vráteniu veci Všeobecnému súdu. O trovách konania sa rozhodne neskôr.

60 — Na rozdiel najmä od veci Komisia/Verhuizingen Coppens, pozri návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott v tejto veci (C-441/11 P, EU:C:2012:317, body 43 až 46).